

Nieuw kaderdecreet moet pijnpunten wegwerken

Uitdagingen voor kinderopvang in Vlaanderen

Sinds het aantreden van de nieuwe Vlaamse regering in 2009 staat kinderopvang hoog op haar agenda. Ondanks de crisis voorziet de regering meer geld voor kinderopvang. Daarnaast plant ze een kaderdecreet kinderopvang. De sector kijkt hier reikhalzend naar uit.

Wij zetten enkele knelpunten op een rij die het kaderdecreet hopelijk oplost.

Dezelfde kwaliteitseisen

De afgelopen jaren benadrukten experts geregeld dat er één kwaliteitssysteem nodig is voor de erkende en de zelfstandige kinderopvangvoorzieningen. Nu bestaan er immers verschillende kwaliteitsvereisten en inspectiesystemen. Dit kun je niet verantwoorden. Elk kind en elke ouder die gebruikmaken van kinderopvang, moeten dezelfde garanties op kwaliteit krijgen.

Kind & Gezin heeft het lovenswaardige initiatief genomen om de verschillende deelsectoren samen te brengen in het Platform Vernieuwde Kinderopvang. Zo wil de organisatie werken aan een gemeenschappelijk vergunningssysteem. In 2009 koos de hele sector op dit platform duidelijk voor één kwaliteitssysteem. In het

verleden konden voorzieningen met een negatief inspectierapport verder blijven werken als 'gemelde opvang'. De sector vindt het erg belangrijk dat het decreet dit onmogelijk maakt. In de Visienota Decreet Kinderopvang van minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen is de invoering van één vergunningssysteem alvast opgenomen.

Aanbod afstemmen

Een tweede punt is de vaak lange zoektocht van ouders naar geschikte opvang. Uit een onderzoek in opdracht van Kind & Gezin blijkt dat ouders gemiddeld dertien voorzieningen contacteren voor ze een opvangplaats vinden. Een lokaal infopunt zou dit euvel

Tekst: Jan Peeters • Foto's: Caroline Boudry

geen opleidingsvereisten en het gebrek aan doorstromingsmogelijkheden.

In andere landen – Frankrijk, de Scandinavische landen, Groot-Brittannië, Luxemburg, Nieuw-Zeeland, Italië en Duitsland – is er een evolutie van professionalisering aan de gang. Deze landen investeren in het verhogen van de kwalificaties en het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden. De ervaringen in Groot-Brittannië, Nieuw-Zeeland en Scandinavië leren ons dat het mogelijk is om van kinderopvang een sector te maken die aantrekkelijk is om in te werken én die tegelijk een kwalitatieve dienstverlening aan ouders en kinderen aanbiedt.

Vlaanderen moet aansluiten bij deze evolutie. Op dit punt is de Visienota Decreet Kinderopvang echter vaag.

Nieuwe bacheloropleiding

De Visienota Decreet Kinderopvang voorziet dat in de toekomst een deel van de medewerkers die met de kinderen werken over een kwalificatie op bachelorniveau beschikt. Hiermee treden we in de voetsporen van andere Europese landen. Verschillende Vlaamse hogescholen hebben alvast het initiatief genomen om een pedagogische opleiding op bachelorniveau voor te bereiden. De afgestudeerden van deze opleiding zullen niet alleen in de staffuncties in opvangvoorzieningen aan het werk kunnen. Binnen de leefgroepen kunnen zij ook verantwoordelijk zijn voor het pedagogische beleid. Andere belangrijke taken voor deze nieuwe bacheloropleiding zijn de pedagogische begeleiding van onthaalouders en begeleiders en de begeleiding van kortgeschoolden in een leertraject naar een kwalificatie.

Subsidiëring aanpassen

De Vlaamse regering wil met dit kaderdecreet ook de enorme verschillen in subsidiëring wegwerken tussen de verschillende opvangvormen. Een zelfstandig kinderdagverblijf krijgt onder bepaalde kwaliteitsvoorwaarden 640 euro per kind per jaar, een erkend kinderdagverblijf 10.000 euro. De zelfstandige sector wordt momenteel

Als mensen in de kinderopvang niet goed ondersteund worden, brengt dat risico's voor de kinderen met zich mee

kunnen oplossen. Dit betekent dat alle aanbieders van kinderopvang samenwerken om hun aanbod en de beschikbare plaatsen op één centraal punt kenbaar te maken. Ook dit centrale infopunt voor de kinderopvang staat in de visietekst van het kaderdecreet. Een belangrijke opdracht van dit centrale infopunt is het bewaken van de toegang tot kinderopvang voor kansengroepen. Uit onderzoek blijkt dat dit vaak een knelpunt is.

Kwaliteitsvolle jobs in de kinderopvang

Het decreet moet de mogelijkheden bieden om de neerwaartse spiraal van 'deprofessionalisering' om te buigen. 'Deprofessionalisering' duidt op de lage kwaliteit van een job in de kinderopvang. Typisch voor heel wat jobs in de kinderopvang is immers lage verloning, het ontbreken van elementaire rechten als werknemer (voor aangesloten onthaalouders), de lage status van het beroep, de hoge werkdruk,

gekenmerkt door weinig duurzaamheid: een derde van de nieuwe minicrèches stopt binnen de drie jaar. Voor hen is een toekomst weggelegd, op voorwaarde dat het beleid deze sector financieel ondersteunt. De overheid zal die steun logischerwijs moeten verbinden aan dezelfde voorwaarden – m.n. kwaliteitseisen, arbeidsvoorwaarden en kwalificatievereisten – als in de erkende sector.

Dat de zelfstandige sector meer geld moet krijgen staat buiten kijf. Tegelijkertijd leren internationale studies ons dat door commerciële initiatieven financieel te steunen grote beursgenoteerde bedrijven kunnen ontstaan die winst maken met belastinggeld. Deze commerciële bedrijven bieden bovendien minder kwaliteit dan non-profitvoorzieningen. Vandaar dat Peter Moss van het Institute of Education University of London ervoor pleit om de subsidies aan zelfstandige initiatieven te koppelen aan een non-profitstatuut van deze voorzieningen. ➤

Isolement

Er moet ook een oplossing komen voor het isolement waarin heel wat zelfstandige onthaalouders en kinderdagverblijven werken. Private instellingen hebben net als alle opvoeders nood aan en recht op bijscholing en ondersteuning door pedagogisch geschoolde medewerkers. In de visietekst wordt deze ondersteuning niet opgelegd, en dat is erg jammer. Want we weten uit de literatuur dat kinderopvang door mensen die niet goed ondersteund worden, risico's voor de kinderen met zich meebrengt.

Wat missen we nog?

Vlaanderen kent 56 procent kindplaatsen die door onthaalouders worden ingevuld. Binnen de landen van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) scoort ons land, samen met Frankrijk, daarmee uitzonderlijk hoog. Omdat steeds minder vrouwen thuisblijven om voor de kinderen te zorgen, mogen we verwachten dat het aantal onthaalouders in de toekomst drastisch zal dalen. Dat zien we nu al in de Scandinavische landen. Om het beroep van onthaalouder aantrekkelijker te maken, is het noodzakelijk dat de beloftes van de verschillende federale regeringen om de onthaalouders een werknemersstatuut te geven, werkelijk worden ingelost. Daarnaast zal men voor onthaalouders de mogelijkheid moeten creëren om door te stromen naar andere jobs in de kinderopvang en naar de bijhorende opleidingen.

De jongste jaren is de uitbreiding van Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang (IBO) stilgevallen. Sinds het begin van de jaren negentig heeft Vlaanderen hierin nochtans fors geïnvesteerd. Ondanks die grote inspanningen is er slechts voor 17 procent van de kinderen een plaats in de IBO's. Daarbij komt dat de politiek vooral de focus legt op de uitbreiding van de opvang voor kinderen van 0 tot 3 jaar. De buitenschoolse opvang werd niet opgenomen in het kaderde-

creet. Dit illustreert de slinkende beleidsinteresse voor deze sector. Ten slotte mag ook de slechte kwaliteit van de opvang op school niet uit het oog verloren worden. De meeste Vlaamse kinderen blijven in de nabewaking, met gemiddeld één begeleider voor zestig kinderen. Deze bewaking in grote groepen over de middag, en voor en na schooltijd is typisch voor België. Dit komt niet in vergelijkbare mate voor in de ons omringende landen. Voor de allerkleinsten – 2,5 tot 5 jaar – is deze vorm van opvang erg stresserend en beangstigend. Zij hebben nood aan kleinschalige veilige opvang, zoals die in IBO's wordt aangeboden. De ontoelaatbare manier waarop deze jonge kleuters worden opgevangen, doet de positieve effecten van de kleuterschool, waar hooggekwalificeerde kleuterleiders voor de opvoeding van de kinderen zorgen, teniet. ◀